

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Miljøvern

Østen Østensen
Negard 4295
2480 KOPPANG

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ståle Sørensen, 62 55 11 70

Vår dato
27.02.2015
Arkivnr.
430

Vår referanse
2015/1590
Deres referanse

Tillatelse til utsetting av utenlandske treslag - Østen Østensen – Stor-Elvdal kommune

Vi viser til søknad om tillatelse til utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, mottatt her den 13.2.2015.

Fylkesmannen gir tillatelse til utsetting av vrifuru *Pinus contorta* til skogbruksformål på eiendommen gbnr 13/78 i Stor-Elvdal kommune. Tillatelsen gis på vilkår som spesifisert under i dette brevet.

Rettslig grunnlag:

Ved behandling av søknadene legges «Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål», fastsatt av Miljøverndepartementet 25.5.2012 til grunn.

Ifølge regelverket er målsettingen med forskriften å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfoldet. Videre framgår det av forskriftens § 5 at utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål krever tillatelse fra ansvarlig myndighet.

Forskriftens §§ 8-10 stiller blant annet krav om at den som har fått tillatelse til utsetting utviser aktsomhet, fører kontroll med spredning og varsler dersom det oppdages skade eller fare for alvorlig skade på biologisk mangfold. Videre kreves at den som har fått tillatelse til utsetting har et system for internkontroll.

Om søknaden:

Det er søkt om tillatelse til utsetting av arten vrifuru *Pinus contorta*, til sammen 9 000 trær. Formålet er skogproduksjon. Arealet det gjelder utgjør 200 daa skogsmark av lav bonitet. Det angis i søknaden at en viktig grunn for å velge kontortafuru er for å unngå eller redusere skader fra snøskytte. Det ble gitt tillatelse til utplanting av vrifuru på et tilgrensende område i 2013, og det finnes i følge søknaden flere eldre, tilgrensende områder med vrifuru i området. Søknaden gjelder utplanting i årene 2014-2015-2016, med 3 000 planter pr. år.

Postadresse:
Postboks 4034
2306 Hamar

Kontoradresse:
Parkgt 36
2317 Hamar

Telefon Statens hus:
Sentralbord: 62 55 10 00

Telefaks:
62 55 10 31

Org.nr.: 974 761 645
Banknr. 7694.05.01675

E-post: fmhepost@fylkesmannen.no

Internett: www.fylkesmannen.no

Fylkesmannens vurdering:

I henhold til naturmangfoldloven (nml) § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Miljødirektoratet har i DN-rapport 8-2012 gått gjennom kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede treslag på biologisk mangfold. Erfaringer fra andre arter har vist at det kan ta lang tid fra en art blir introdusert i et område til den begynner å spre seg ut i naturområder. Vurderingen av de enkelte arters spredningsevne og virkning på biologisk mangfold kan derfor endre seg over tid. Det er særlig de siste 30-40 årene man har plantet ut vrifuru i Skandinavia. Omfanget har vært særlig stort i Sverige, og undersøkelser her har vist at vrifuru har god evne til å spre seg, særlig på forstyrret mark.

På grunn av den korte erfaringsperioden vil kunnskapsgrunnlaget kunne endre seg over tid. Fylkesmannen mener likevel at kunnskapsgrunnlaget her er tilfredsstillende til å gjøre en vurdering av saken, jf nml § 8. "Føre-var-prinsippet" i nml § 9 sier at når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvordan beslutningens virkning vil være på naturmiljøet, skal man unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Fylkesmannen anser her at mangelfullt erfaringsgrunnlag tilsier at «føre-var-prinsippet» i henhold til § 9 bør tillegges vekt.

I DN-rapport 8-2012 er det blant annet gjort en teoretisk beregning av invasjonspotensial for ulike arter. Det angis at vrifuru vil kunne ha potensielt høy risiko for å spre seg ut i norsk natur. Fra samme rapport framgår at det ikke er dokumentert at flora og fauna i områder der det har blitt plantet vrifuru i vesentlig grad avviker fra det en ville finne under stedegen vanlig furu. Det er heller ikke dokumentert problemer med den aktuelle arten som bærer av sykdommer eller skadedyr som kan innvirke på vegetasjonen omkring.

Vrifuru har blitt plantet på rundt 60 000 dekar i Hedmark de siste 40 årene. Det finnes også noen eldre bestand. Erfaringene omkring produksjon, kvalitet og spredning er få. Fylkesmannen er derfor i dialog med Skog og landskap for å etablere et pilotprosjekt for å undersøke volumproduksjon, kvalitet og naturlig foryngelse fra utvalgte bestand av vrifuru. I Sverige finnes store arealer med vrifuru, primært plantet fra 1970-tallet og fremover. *Sveriges Lantbruksuniversitet* oppgir at vrifuru har en volumproduksjon 30-40 % høyere enn vanlig furu. Arten er primært et alternativ til vanlig furu på midlere og svake boniteter, og da først og fremst for å sikre foryngelse, og for å øke volumproduksjonen.

Det aktuelle utplantingsarealet er åpen, skinn skogsmark. Stor-Elvdal kommune er relativt godt kartlagt hva gjelder naturtyper og naturforekomster, men de høyereliggende, magre skogsområdene er dårligere undersøkt enn bygdenære områder og områder med rikere berggrunn. Tilsvarende vurdering gjelder for de tilgrensende områdene av Rendalen kommune, drygt 2 km øst for utplantingsområdet. Utplantingsområdet ligger på snaut 700 m.o.h., og ligger ikke innenfor vernskogsonen.

Fylkesmannen har undersøkt i databasene Naturbase og Artskart. Det er ikke registrert forekomster av truede arter eller naturtyper innenfor utplantingsområdet. Innenfor en 2 km radius rundt utplantingsområdet er det registrert forekomster av de rødlistede artene gubbeskjegg, furuskjell, duftskinn og gammelgranskål, som alle er oppført i den norske rødlista som nær truet (NT). I tillegg forekommer skyggekuje, som i rødlista er oppført som sårbar (VU). Ca. 1,5 km vest for utplantingsområdet er det registrert et område med naturtypen gammel furuskog (Svedstadtjønn). Det oppgis i Naturbase at det er usikkert om lokaliteten er intakt pr i dag. Rødlistede arter er registrert i området, blant annet taigapigskinn (NT), *Tubulicrinis effugiens* (NT) og *T. hirtellus* (NT). Området er verdsatt som svært viktig, men det er noen år siden det ble undersøkt, og det ligger rett ved grusvei. Det angis i Naturbase at den bør undersøkes på nytt for å sjekke verdien i dag. Vrifuru har lavere evne til å etablere seg i eldre skog enn vanlig furu.

Dette, kombinert med avstanden, gjør at faren for skade på biologisk mangfold som følge av spredning inn i den eldre furuskogen anses å være relativt liten.

Det er også registrert ca 15 Mis-figurer innenfor en 2 km radius rundt utplantingsområdet, men ingen i selve utplantingsområdet. Disse figurene omfatter forekomster av gamle trær, trær med hengelav, rikbarkstrær samt yngleplass for storfugl.

På Rendalssiden ligger det et område som er definert som inngrepsfritt område i henhold til INON-kartlegging.

Det aktuelle utplantingsområdet er relativt flatt, og ligger nær kammen av åsen mellom Østerdalen og Rendalen, med glissen skog i de omkringliggende områdene. Det er vist at i vindutsatte områder kan langdistanse-spredning på 2-5 km forekomme. I følge DN-utredning8-2012 er beregnet langdistansespredning av vrifuru inntil 1183 meter ved vindstyrke 10 m/s, ved 20 m/s er spredningsdistansen økt til inntil 2365 m. Det aktuelle området må betegnes som relativt vindutsatt. Dette betyr at det i dette tilfelle trolig er fare for vindspredning over et relativt stort omkringliggende område, også inn på naboeiendommer. Dette må søker ta særlig hensyn til i sitt internkontrollsystem.

Ut fra foreliggende kunnskap om invasjonspotensial, artens virkning på økosystemet samt kunnskapen om utplantingsområdet, vurderer Fylkesmannen at den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for ved utplantning av vrifuru er akseptabel, jf nml § 10.

Etter bestemmelsene i nml § 11 skal kostnadene ved en eventuell miljøforringelse bæres av tiltakshaver. Fylkesmannen anser at det ved utsetting av utenlandske treslag er naturlig at det stilles vilkår om at tiltakshaver må bære kostnaden dersom det blir nødvendig å fjerne frøplanter for å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet.

Naturmangfoldloven § 14 slår fast at tiltak etter denne loven skal avveies opp mot andre viktige samfunnshensyn. I dette tilfellet betyr det at viktigheten av å få rask etablering av skog av god kvalitet på det omsøkte arealet må veies opp mot faren for spredning og skade på stedegent biologisk mangfold.

Søknaden gjelder utplanting for årene 2014, 2015 og 2016. Fylkesmannen går ut fra at søker her mener årene 2015, 2016 og 2017. I henhold til forskriftens § 7, 3.dje avsnitt, er det for søknader som gjelder juletrær eller pyntegrønt anledning til å gi tillatelse til utsetting som kan gjelde for flere utsetninger for en viss tidsperiode. For utsetting til andre formål må det søkes for hver enkelt utsetting. Fylkesmannens vurdering begrenser seg derfor til utsetting i 2015.

Ut fra en samlet vurdering finner Fylkesmannen at det i dette tilfellet ligger til rette for å tillate utplantning av vrifuru som omsøkt.

Vedtak:

Fylkesmannen gir tillatelse til utsetting av til sammen ca 9 000 planter av vrifuru *Pinus contorta* på teig knyttet til gbnr 13/78 i Stor-Elvdal kommune, som kartfestet på søknaden.

Tillatelsen til gis på følgende vilkår:

- Tillatelsen til utsetting gjelder ut 2015.
- De krav som stilles i forskriftens §§ 8 – 10 skal overholdes, herunder:
  - Etablering av internkontrollsystem og føring av logg for denne.
  - Uten opphold å varsle Fylkesmannen dersom det oppdages skade eller fare for skade på biologisk mangfold som følge av utsettingen.

- Ved overdragelse av eiendommen plikter grunneier å informere ny eier om tillatelsen og vilkårene i tillatelsen.
- Dersom det avdekkes spredning av vrifuru fra plantefeltet kan ansvarlig grunneier for plantefeltet bli pålagt å fjerne frøplanter av vrifuru, eller bli pålagt å betale for oppryddingen, jf nml § 11.

Vedtaket er fattet med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 28, § 30 og § 31, jf forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål. Fylkesmannen viser til at vedtaket er et enkeltvedtak som kan påklages etter bestemmelsene i Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker kapittel VI. Klagefristen er **tre – 3 – uker** fra mottakelsen av dette brevet. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen.

Med hilsen

Kristine Schneede e.f.
ass. miljøverndirektør

Ståle Sørensen
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

Kopi til:

Stor-Elvdal kommune

Postboks 85

2481

Koppang